

Η ΑΝΑ

ΛΗΨΙΣ

Verkondiging

Gemeente van onze Heer Jezus Christus

Op een goede manier afscheid van elkaar nemen is heel belangrijk. Dat is al zo als je gewoon 's morgens de auto instapt om naar je werk te gaan. Liever met een hartelijk "sterkte! maak er een goede dag van" dan met slaande ruzie. Daar kan je nog de hele dag last van hebben. Dat afscheid wordt nog veel belangrijker als je vermoedt dat het een afscheid voorgoed is. Je gaat naar je ernstig zieke oma en weet niet of je haar nog een volgende keer zult treffen. Heb jij gezegd wat je nog graag wilde zeggen? Hoe laat zij jou gaan?

Hemelvaart is Jezus' afscheid van ons. Het is op zich al een zegen dat ons zo'n afscheid van Jezus wordt gegund. Want toen Hij stierf aan een kruis, was er geen enkel afscheid. Wat moet dat vreselijk geweest zijn voor de leerlingen om zo hun Heer te verliezen. Ze hadden 'm in de steek gelaten, verraden, verloochend. Alleen Maria en Johannes, die hadden nog iets meegekregen van Jezus: Johannes een opdracht om voor hem te doen Maria een blijk van liefde van deze zoon. Maar de anderen blijven met de rafelranden van schuld zitten.

Maar Jezus is opgewekt uit de dood en verschijnt aan zijn leerlingen. We hebben net gelezen hoe mistig dat allemaal is, hoe lastig de leerlingen kunnen geloven dat Hij het echt is. Ze mogen 'm aanraken, Hij vraagt om eten. Allemaal om te laten zien dat Hij leeft. Tegelijk is Hij zo anders als eerst. Hij komt en gaat en ze krijgen geen vat op Hem. Maar Jezus is niet voorgoed teruggekomen op aarde. Hij gaat terug naar de hemel, naar de Vader, daar waar Hij vandaan kwam en thuis was. En vandaag kijken we er vooral naar hoe hij afscheid neemt van zijn leerlingen en over hun hoofden ook van ons. En we gaan dat doen aan de hand van een icoon, een afbeelding in dit geval uit de Grieks-orthodoxe traditie.

Je merkt wel, er komt gelijk een heel andere sfeer binnen. Wij zijn geneigd om vooral gewoon over Jezus en zijn leerlingen te praten, mensen zoals wij, met net zulke gevoelens en vragen: Hoe kan dat nou? Hoe zit dat? De kerken van het oosten (Griekenland, Rusland) eren Jezus vooral in zijn goddelijke verschijning, niet die gewone man op zijn sandalen, maar de verrezen Heer, daar gaat het om. Iconen van hemelvaart - er zijn er veel meer dan één - zijn dan ook uitbundig, licht van kleur. Het is een feest dat de Heer terug gaat naar zijn hemelse huis. Het goud straalt je tegemoet. We gaan inzoomen.

Eerst kijken we naar de aarde, de begane grond. Wie zijn daar allemaal?

In het midden, recht onder Jezus, staat **een vrouw**, zij straalt rust uit. Het is "de moeder Gods" zoals ze in de oosterse traditie wordt genoemd. Maria, zij staat niet alleen voor zichzelf, maar is ook symbool voor de kerk. Zij is de rust zelve en volgens de gebarentaal van iconen bidt zij. De kerk is een biddende, een verwachende kerk.

Om Maria heen staan druk gebarende **mannen**. Er zit onrust in hun bewegingen. Ze kijken naar elkaar, naar boven. Het zijn de leerlingen. De elf plus Paulus (iconen zijn geen historische plaatjes; het gaat om de geestelijke werkelijkheid). De leerlingen weten niet goed wat ze aanmoeten, zonder Jezus in hun midden. Ook dat is de kerk: onrustige mensen, zoekend naar houvast. Vol vragen en toch...

Naast Maria staan **twee mannen in witte kleren**. Die komen we ook tegen in het hemelvaartsverhaal van het boek Handelingen. Zij spreken daar de leerlingen aan: "Sta niet naar de hemel te staren. Deze Jezus zal terugkomen. Net zoals hij nu is weggegaan." Deze icoon (het totaalplaatje) is een hemelvaartsicoon, maar net zo goed een icoon van de wederkomst. Je kunt niet zien welke kant Jezus opgaat.

Nu richten we de blik naar boven.

We zien **Jezus**. In een grote cirkel, een mandorla heet dat. Die cirkel staat voor Jezus hemelse heerlijkheid, stralend, groots. Op iconen van Jezus na de opstanding heeft Jezus zo'n kring van hemelse heerlijkheid om hem heen. Om zijn hoofd zie je een kleine cirkel, een nimbus, die ook heiligen om hun hoofd hebben. Alleen in de nimbus van Jezus staat ook een kruis. Deze heilige is de gekruisigde.

De boodschap voor vandaag heeft Jezus in zijn handen. Die vertellen hoe Hij afscheid van ons neemt en wat Hij ons meegeeft. Opnieuw zoomen we in.

In zijn linkerhand draagt Jezus een **boekrol**. Die staat voor de bijbel, alles wat Hij ons geleerd heeft. In het bijbelgedeelte wat we net lazen zegt Hij daarover in het kort – een soort samenvatting: "Ik ben degene die door Israel verwacht werd. Wat er staat in wet profeten en psalmen wijst naar mij. Ik ben de Messias, die geleden heeft, gestorven is en opgewekt uit de dood. Wie zich richt tot Mij krijgt vergeving van zonden. En jullie zullen met kracht uit de hemel worden bekleed." Dat goede nieuws hebben we uit Jezus' handen ontvangen. En dankzij de bijbel en mensen die zich met ons daarin verdiepen valt er steeds opnieuw iets te leren, te verdiepen. Jezus is de bron van onze geloofskennis.

Maar dat niet alleen. We zoomen nu in op zijn rechterhand. De rechterhand is in de Bijbel de sterke, de reddende hand. Het gebaar wat die hand maakt is in de iconentaal het gebaar van de zegen.

Die drie vingers bij elkaar: duim, pink en ringvinger, staan voor de drie-eenheid: Vader, Zoon en geest. De twee voor de twee naturen, Jezus mens en Jezus God. De hele dogmatiek zit in dat handgebaar. Maar veel belangrijker voor ons is dat het een zegenend gebaar is.

Jezus geeft ons zijn zegen. Aan het begin van het Lukasevangelie komen we de priester Zacharias tegen die het zwijgen opgelegd wordt en zijn priesterdienst niet af kan maken door de zegen uit te spreken. Maar aan het eind van het evangelie is het Jezus, de priester bij uitstek, die zijn handen opheft en zijn leerlingen zegent.

Zegenen is aan de ene kant zeggen: Jij mag het nu doen, Ik vertrouw het jou toe, Mijn zegen heb je om verder te gaan. Dus: plaats maken voor die ander. Maar Jezus zegt met die zegen ook: Ik laat je niet alleen, Ik ga met je mee en wijs je de weg. Je krijgt kracht om die weg te gaan. Daar kan je alleen maar blij van worden en Hem om eren dat Hij zo royaal is om ons, onrustige zoekers, zijn zegen te geven bij het afscheid.

Dat is een goed afscheid. Niet een afscheid wat je blokkeert en je met vragen achterlaat. Nee, hiermee kunnen we verder. Jezus heeft ons op onze voeten gezet. We hoeven niet naar de hemel te blijven staren. Maar mogen op weg gaan, een gewone aardse weg waarover het schijnsel van de hemel gaat.

Amen